

OULDHEIDKUNDIGE KRING

Mededelingen

„RHEDEN-ROZENDAAL“

Redactie: E.J.Jansen, Hogestraat 7, Dieren
Tel.: 08330 - 4692.

SPROKKELS UIT DE REKENINGEN
VAN DE RENTMEESTERS VAN DIEREN

van 1648 tot 1675.

door I.J.Ham (vervolg)

1661. Ontvangsten.

gld.st.d.

Synde int laetste van december 1660 door den grooten stormwindt omtrent Dieren verscheyden foruchtboom omgeweyt, deselve vercoft	89- 2- 0
Den bosch gent. den Onseligen bosch: (vercoft) ackermael ofte schelhout	2060- 6- 0
Ontfanck van het Reeder bosch. Synde op den 12 november 1660 in dit bosch eenich holdt vercocht, wegen 26 $\frac{1}{2}$ hoeve holdts, wegen ijder hoeve getrocken 40.-	1060- 0- 0

1661. Uitgaven.

Rendant ontfangen hebbende gedructe billieten wegen die vercopinge van S.H.'s ackermael ofte schelhout omtrent Dieren deselve billieten al omme doen publiceren (te Zutphen, Brummen, Spanckeren, Dieren, Ellecum, Arnhem, Velp en Rhede)

Henderick van Gelder, landtmeeter, wegen

.....

2.

gld.st.d.
12- 0- 0

die verdeylonge van dit ackermael /luyt)

Den 12 januarij 1661 rendant, missive ontfangen hebbende die seeckerheijt van de doot van haer Conincklicke Hoocheit 23), onder welckers partagie Dieren mede was ressorterende, heeft nodich geachtet sich hierover in den rouw te kleden, terwylen bij de leden van Gelderlandt voor rendant seer affsienlick soude gestaen hebben hier over geen rouw te draegen, welcken rouw den rendant ruijm gecost heeft tachtentich gulden, doch deses stellende ter discretie van haer Ed.Mog.

.... 24)

Arnt Sweeren, verteronge tot synen huijse gevallen, van de limyt scheydonge tusschen het bosch de Heese ende den Onseligen bosch, op de vercopinghe vant ackermael den 7 februarij 1661, bijt verpachten vande weylanden en by de vercopinge van eenige omgewaeijde boomen

89- 7- 0

Den 20 februarij 1661 aen een Vriesse calck schipper voor 12 tonnen calck, geleverd op Dieren

10- 4- 0

Den 4 marty 1661 rendant op advertentie van de concherge op Dieren gekomen om met een waegen aff toe haelen eenige ionge note bomen die Joncker van Delen aen S.H. vereert hadde om die plaets van de omgewaeyde te vervullen, waegevracht

3- 0- 0

Den 19 junij aende heere van Beaumont gesteuert copie vande vurwaerden waer naedie Stadt Doesborch haer garve saet iaerlicx vercopen, daer van betaelt

1- 4- 0

Den 8 julij 1661 aen Niclaes Henricx wegen reparatie van glaesen op den Rouwenberch gedaen

9- 2- 0

23) Maria Henriette Stuart, † Londen 3 januari 1661, weduwe van Prins Willem II, oudste dochter van Karel I, Koning van Engeland.

24) het bedrag is oningevuld gebleven.

gld.st.d.

Antoni Spil, $\frac{1}{2}$ ton kalck op Dieren geleverd	0- 9- 0
Den 10 augusty 1661 Syn Furstelicke Genade van Aenholdt steurende een dienaer van Arnhem, aenmeldende dat syn heere principael met eenige heeren tot Dieren wilde comen om in de kaetsbaen te spelen, heeft rendant alles daer toe gereet gemaect, waer over aen kosten gevallen	2- 5- 0
Bernt Delissen, smit toe Dieren, arbeytsloon	45-17- 0
Reyner Coman, weert inde Pauw binnen Arnhem, wegen 't repareren ende opmaecken van een pomp op S.H.'s goet den hoff toe Ochten	9-18- 0
Meyster Jan Boemer, metselaer, arbeytsloon op ten Huyse Dieren ende bouwhuysen van S.H.	67-14- 0
Johan Hoedemaecker, geleverde steenen tot reparatie van S.H.'s bouwhuysen	70-18- 0
Engel Janss, verterongen in 3 reijsen ten synen huysse gevallen over die limitscheydonge van seecker holdtgewas bij S.H. gecoft van Jasper Plyster	31-13- 0
Den rendant, moetende die brugge over die revier voor de stadt Doesborch by de somer ende leech waeter, ende by hooch waeter ofte in de winter het veer met overrijden; overvaeren etc. daegelicx gebruycken, den nieuwen pachter van dien betaelt	12- 0- 0
Meyster Henderick van Gelder, landtmeeter, over het affsteken van een Alle(e)	12- 0- 0
Cedule van arbeytsloon rendant door Toenis van Ellecum, woonende op Syn Hoocheits Huys den Rouwenberch ingelevert over graeven ende planten van heysters omtrent den huysse Dieren, geschiet in martio ende aprili, als oock in october ende november des jaers 1661	
Toenis van Ellecum, 39 daegen, des daeghs	
12 stuyvers	28- 8- 0
Frerick Willems 10 daegen	6- 0- 0
Derck Rycken 34 daegen	20- 8- 0
Missou la Riviere 20 daegen	12- 0- 0
Gerrit Gerritsen 35 daegen	21- 0- 0

gld.st.d.

Derck Arnts	24 daegen	14- 8- 0
Groote Jan	23 $\frac{1}{2}$ dach	14- 2- 0
Maes Toenissen	34 daegen	20- 8- 0
Frerick Willems	27 daegen	16- 4- 0

1662. Ontvangsten.

Den Onselingen bosch, vercoft ackermael ofte schelhout	478-10- 0
--	-----------

1662. Uitgaven

Een kalckschipper, Willem van Holt, 11 tonnen cluijcalck op den Huijse van Dieren	30-16- 0
---	----------

Hendric van Gelder, landtmeter, over 't leggen in blockken van ackermael	12- 0- 0
--	----------

Wegen verteronge by den gerichte ende gevolge van dien ten huysse van Herman Engelberts toe Dieren verteert	35- 8- 0
---	----------

Den 15 februarij 1662 rendant van den Heere Ontfanger Willem Everwijn als Vorster van Rheder bosch verschreven om op den 19. sich tot Rhede te laeten vinden, ten eijnde aldaer by te woonen die limijtscheydinge van 't Rhedensche bosch ende eenige particuliere heggens, waerover 2 daegen doende geweest

....

Den 25 april 1662 voor 10 tonnen steencalck geleverd op 't Huijs Dieren bij Berndt van Tueij, op assignatie des selven aen meester Jan Boemer betaelt	27-10- 0
---	----------

Den 25 junij 1662 sijnde op den naemiddagh het heetvelt van Sijne Hoocheit ten noorden van den Onselingen bosch sijne Hoocheit toebehoorende in brandt gesteecken, 't welcke vuyr door de grote droochte, alvorens men met macht van volck daer bij gecomen, gelopen tot in den Onselingen bosch voors., alwaer het vuyr indien 't niet met cracht uytgeslagen waere, Sijne Hoocheit duijssenden hadde cunnen schaede doen, hebben ooc eenige coopers soo dit iaer ackermael daer omtrent gecoft hadden, sulcx wel gevoelt, ende heeft rendant naer gedaenen clockenslagh tot Rheden, Ellecum

ende Spanckeren alles naar gelegentheit van tijt noch geluckelijc weder gedempt, ende heeft naer verrichter saecken die van Rheede om de selve bij gelijcke gelegentheit des toe williger te maecken, tot een ton mol vereert	7- 0- 0
Die vande Stege ende voor Middachten	3-10- 0
Die van Dieren als seer sterck daer mede geweest sijnde	7- 0- 0
Ende die van Spanckeren niet soo sterck geweest sijnde gegeven	3-10- 0
Rendant 25 man gedisponeert om den geheelen nacht in loco toe blijven, ten einde op alles een waekent ooge te holden, ende een ijder daer van betaelt 12 stuijvers	15- 0- 0
Rendant neffens die scholten ende kerck- meisters van Rheden, den meesten tijt van de nacht in 't velt gebleven, sijn eijntelijc ge- gaen ten huijse van Engel Jansen, wesende een herberge 't naest daer bij gelegen, alwaer des avonts ende morgens naer dat alles wel was versien, verteert	18-12- 0
Den 10 julij 1662 van den onderscholtus tot Rheden rendant in naeme van de Erffgenaemen van 't Rheder bosch luyt desselfs missive versocht sijnde van op den 11. daeges daer naer sich te laeten vinden op de limijten van 't Rheder ende sijne Hoocheits Onselingen bosch ende ten eijnde over de limijten een vernieuwinge te maecken als ooc mede van de heetvelden op de scheidonge liggende
De burgers ende huijsluijden het (te Doesburg verkochte) garve saet redelijc opgeiaeght, ende gecoft hebbende, verteert	13- 4- 0
Herman Engelberts, weert toe Dieren (verte- ring van Arnolt van Beaumont)	48- 2- 0
Meister Hendric van Gelder, landtmeeter, over 't leggen van sijne Hoocheits bouwlanden aen bouwhaven	54- 0- 0
Sigr. Johan Hoedemaecker, wegen 1000 put- steen op S.H.'s hoff toe Octen verarbeyt	10- 0- 0

Meister Jan de leijendecker, arbeidsloon op
den Huyse van Dieren, Caetsbaen ende Rouwenbergh 34-11- 0

(wordt vervolgd)

————— CHIRURGIJNS EN HUN PATIENTEN —————

door H. Kerkkamp.

Hendrik Schut, herbergier op Rozendaal, sprak in 1718 de Velpse chirurgijn Jan Ulrich Blom (Blum of Bloem) aan om betaling van 5 gld.10 st. „van verteringe in glaesjens genever in 1714 en 1715" en een schadepenning van 7 gld., omdat B. aangenomen had S. een heel jaar te scheren, hetwelk hij niet volbracht, zodat S. daarvoor een vierendeel jaars naar Arnhem moest. Dokter en scheerbaas, dat was vóór de Franse tijd de gewone combinatie van beroepen.

B. vorderde daarentegen van S. 6 gld. 18 st. vóór het genezen van een kind en drie maanden scheerloos.

Het landgericht bracht de partijen tot een akkoord. Er zat iets tussen hen: het jaar tevoren had onze chirurgijn de Rozendaalse hospes voor „leugenaar" uitgemaakt, in verband met de betaling van de impost (accijns) op brandewijn. Schut sloeg daarop Blom met een drinkkan op het hoofd. Zo'n gewelddadige replek was in vroeger eeuwen allerminst zeldzaam.

In hetzelfde jaar kreeg de Velpse heelman de knecht van Wouter Vleminckte kureren, die door V.'s zoon met een dorsvlegel op het hoofd was geslagen; de man werd deerlijk verwond, lag zes dagen bewusteloos en er waren „vier botten uijt zijn hoeft gecomen". Over de rekening, welke V. later gepresenteerd werd, ontstond een proces, waarbij het spreekwoord aangehaald werd, „dat een Barbier zijn plaaster volgen moet", hetwelk zeggen wil, dat een dokter aan de zijde van zijn patiënt behoort te staan.

(wordt vervolgd)

————— EEN RAPPORT UIT 1820. —————

door G.J.Horsting

Dat het tussen militairen van het garnizoen Doesburg en dorpelingen van Dieren niet altijd pais en vree was, mo-

ge blijken uit een rapport dat de veldwachter Berghuis te Dieren op 4 april 1820 uitbracht aan de Schout van het Schoutambt Rheden, luidend als volgt:

Ik vinde mij verplicht tot UWEdG kennis te brengen, dat op gisteren den derde April 1820 des s avonds tusschen Acht en Negen uur alhier te Dieren wederom eenige onlusten hebben plaats gehad tusschen de inwoners en het guarnisoen welke uit Doesburg alhier waren gekomen, denklijk met voornemen om oneenigheden te maken.

De omstandigheden voor zoo ver ik dezelve weet zijn de navolgende.

Nadat er eenige militairen bij Harmen Straatman zoude gekomen zijn om aldaar Jannever te drinken, en zulks ook werkelijk gedaan zoude hebben, dat daar volgens zegen 18 Stuivers verteerd zoude hebben, welke zij niet hadden willen betalen, waarop de kastelein haar zoude aangesproken hebben om zulks te doen, doch hem daarop zouden hebben willen slaan en steken met de bajonet, daarop zoude de Kuiper Hermanus Schulling ingekomen zijn, die gezegd zoude hebben het slecht te vinden als zij niet betaalden, waarop die dadelijk ook al een paar klappen zoude hebben ontfangen, verder had hij gehoord dat een Hendrik Jan Brugman dadelijk een houw boven het linker oog zoude gekregen hebben zonder dat hij de militairen iets kwaads gezegd zoude hebben, waarop hij was gaan vlugten en zich toen gewapend zoude hebben met een gavel om zich te defondeeren en geroepen zoude hebben Jongens sta mij bij want zij willen mij vermoorden, dat daarop veele inwoners bij den anderen zoude gekomen zijn om elkander te helpen waarop tusschen hunbeide een tweegevegt zoude ontstaan zijn waarin de burgers de overhand behouden hadden. -

(wordt vervolgd)

GODRON EN THOMASSEN

SCHRIJVEN VELPSE GESCHIEDENIS

door E.J.Jansen (vervolg)

Thomassen vervolgt in zijn manuscript:

„Nadat ik, schrijft de Custor, deze publicatie aan het volk had voorgelezen, hield ik eene aanspraak, waarover zij zich verwonderden (Godron stond immers algemeen bekend als vu-

rig prinsgezind!). Ik paste wel op dat zo te doen, dat ik mijn post getrouw bleef. Daarna ging men over tot kiezen en wenschte de Gemeente geluk met de gedane keuze die bestond uit C.Avelingh met 111 en A.Labotz met 66 stemmen. Deze moesten ten 3 uur des middags te Rheden zijn en gaf hun het volgende attest mede:

„Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap!

Is alhier in de kerk te Velp, door de stem des Volks, die aanmerkelijk veel in getal waren des voormiddags met volle eenparigheid van stemmen tot hun gecommiteerde benoemt uit hun midden den burger C.Avelingh benevens met volle meerderheid van stemmen den burger A.Labotz, vrienden die vrijheid en gelijkheid omhelzen en aankleven, derhalve aan de publicatie van de tegenwoordige provinciale volksrepresentanten van Veluwe. Van dato 14 dezer geemaneerd.

voldaan

T.Godron.

Actum 16 feb. 1795.

In absentie van den Scholtus

De verkozenen vertrokken naar Rhedenen vereenigden zich met de gekozenen uit de andere dorpen, te zamen 10 leden. Men vergaderde aldaar in de Kerk. Uit deze 10 werd C.Avelingh volgens hoop en wensch gekozen door het gehele ampt als geconstitueerde en kon alzoo zitting nemen in de vergadering te Arnhem.

UIT DE

Ingeschreven werden:

LEDENKRING.

L.van den Beukel, Ellecom. - Ir.J.van Beynum, Arnhem. - Mevr.Dr.B.J.van Beynum-Holwerda, Arnhem. - Mevr.F.W.Boschma-Braat, Dieren. - Mej.H.van Bijlert, Velp. - Prof.Mr.R.P.Cleveringa, De Steeg. - Hansje Jansen, Dieren. - Miep Jansen, Dieren. - Mevr.R.Kolkman-Kramer, Rheden. - J.D.Mosselman, Ellecom. - Mevr.L.Muusse, Velp. - Anke van Oosten Slingeland, De Steeg. - F.G.Varkevisser, Ellecom. - Dr.B.Veen, Velp. - Mej.J.A.v.d.Velde, Velp. - E.J.van Viegen, Ellecom. - H.J.van Waveren, Dieren. - J.Wendrich, Ellecom. - F.zur Haar, Ellecom.

Afgeschreven werden:

H.G.Beekhuis, Dieren (overleden), - Mevr.M.Boender-Punt, De Steeg. - Ds.J.L.Couvee, Rheden (vertrokken). - Mej.E.J.Hoffmeyer, Dieren. - Mej.J.F.Hoffmeyer, Dieren. - P.C.Ritsema van Eck, Schaarsbergen (vertr.), - D.Veersema, Velp (vertr.)
 Het aantal leden bedraagt thans 274.